

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนามูลค่าเพิ่มของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (2) ศึกษาความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย (3) ศึกษาและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (4) ศึกษาและพัฒนาบุคลากรเพื่อรับรองนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และ (5) ศึกษากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยการวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ โดยเก็บแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติจำนวน 400 คน และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชนตลอดจนนักท่องเที่ยว สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

มีการวิเคราะห์ทั้งพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติโดยทั่วไปกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ รายละเอียดดังนี้

1) ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

จากการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละร้อยละ 62.75 และ ร้อยละ 37.25 ตามลำดับ โดยทั่วไปจะมีอายุเฉลี่ยประมาณ 57 ปี และเมื่อทำการจัดกลุ่มของอายุพบว่า นักท่องเที่ยวสูงอายุต่างชาติในกลุ่มอายุ 55-60 มาท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55 ถัดมาเป็นกลุ่มอายุ 61-65 และกลุ่มอายุ 66-70 (คิดเป็นร้อยละ 20 และ ร้อยละ 17.25 ตามลำดับ) สำหรับสถานภาพของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 47.50 และสภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 26.25 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.75 นักท่องเที่ยวสูงอายุต่างชาติ ส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงแสนนั้นมาจากหลากหลายประเทศ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรป คิดเป็นร้อยละ 41 สำหรับ

นักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่มาจากทวีปอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 22.25 อาชีพของนักท่องเที่ยวสูงอายุส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และเป็นผู้เกษียณราชการแล้ว คิดเป็นร้อยละ 27 และเป็นเจ้าของธุรกิจ หรือ วิชาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 22.75 และมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 3,162 ดอลลาร์ / เดือน หรือคิดเป็น 91,192 บาท / เดือน

2) พฤติกรรมนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเชียงรายเป็นครั้งแรก จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.81 ซึ่งจะพักที่เชียงรายเป็นเวลา 2-3 วัน จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 และนักท่องเที่ยวครั้งนี้นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวแบบอิสระ (FIT – Foreign Individual Tourism) จำนวน 301 คน และมีเพียงร้อยละ 9.75 เป็นนักท่องเที่ยวที่ตั้งใจซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวมาเที่ยวเชียงรายตั้งแต่อยู่ที่ประเทศของตัวเอง การเดินทางมายังจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมักจะเดินทางมากับบุคคลอื่น ๆ ด้วยอาทิเช่นเพื่อนหรือคู่รัก และสมาชิกในครอบครัว และประมาณร้อยละ 26 เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวโดยลำพัง สำหรับวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวได้แก่ ลำดับแรกคือเพื่อมาศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต ลำดับที่สองคือ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และลำดับที่สามคือ เพื่อเยี่ยมเพื่อน / ญาติ

สำหรับเหตุผลที่นักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดเชียงรายพบว่าอันดับแรกคือมีทัศนียภาพที่สวยงาม และอากาศดี อันดับที่สองคือค่าครองชีพถูก ถัดมาคือได้รับคำแนะนำจากเพื่อนและสมาชิกในครอบครัว ฯลฯ, เอกลักษณะทางประวัติศาสตร์ ความสวยงามของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ตลอดจนความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว สำหรับแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการค้นคว้าก่อนการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย ได้แก่ อันดับแรกคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานในประเทศของท่าน และเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย , การสอบถามจากเพื่อน / สมาชิกในครอบครัวหรือญาติ (ร้อยละ 46.00) ถัดมาคือนิตยสารการท่องเที่ยวหรือคู่มือการท่องเที่ยว และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว, เว็บไซต์ตัวแทนบริษัททัวร์ในประเทศของท่าน ตลอดจนสถานกงสุลไทย หรือสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศของท่านและเว็บไซต์สถานกงสุลไทย หรือสถานเอกอัครราชทูตไทย

3) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

สำหรับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ นอกจากลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวแล้วผู้วิจัยจึงได้มีการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยได้จำแนกประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความเป็นไปได้มากและความ

เป็นไปได้น้อยที่จะมาท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเชียงแสนและศึกษาพฤติกรรมจากประสบการณ์การท่องเที่ยวในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เคยท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

3.1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างพบว่าสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เคยเดินทางท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และส่วนใหญ่เป็นผู้เกษียณอายุการทำงานแล้ว และส่วนใหญ่จะมีการศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อจำแนกนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติตามทวีปแล้วพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางที่เคยท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์แล้วนั้นโดยส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากประเทศทางทวีปยุโรปและอเมริกา

3.2) การวิเคราะห์พฤติกรรมจากประสบการณ์การท่องเที่ยวพบว่าในส่วนพฤติกรรม การรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่เคยท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ได้รับทราบมีข้อมูลว่าอำเภอเชียงแสนจังหวัดเชียงรายเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่สำคัญของประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 70.50 ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และได้เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสนแล้ว คิดเป็นร้อยละ 79.85 ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยลักษณะการท่องเที่ยวเป็นแบบการท่องเที่ยวแบบอิสระ (FIT-Foreign Individual Tourism) คิดเป็นร้อยละ 78.42 ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยท่องเที่ยวในลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และสำหรับเหตุผลในการพิจารณาแหล่งที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะต้องคำนึงถึงเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ ความสวยงามของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ทัศนียภาพที่สวยงามและอากาศดี และค่าครองชีพถูก

ความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวผู้สูงอายุต่างชาติในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์นักท่องเที่ยวจะให้ความสนใจกับ**โบราณสถาน อาคารประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และวัดโบราณ เทศกาลและประเพณีดั้งเดิม พิพิธภัณฑน์ และโบราณวัตถุ และวิถีชุมชน** และปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยากกลับมาเที่ยวซ้ำอีก โดยความประทับใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวอยากกลับมาเที่ยวซ้ำ ได้แก่ ความเป็นเอกลักษณ์ของเมืองเชียงแสน และความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว, บรรยากาศดี บ้านเมืองสวยงาม การเดินทางสะดวกสบาย, คนในท้องถิ่นมีหน้าตาอ้วนแถมแจ่มใส มีการต้อนรับอย่างดี และมีรู้สึกความปลอดภัย, คุณภาพ และ มาตรฐานของ

บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในอำเภอเชียงแสน และผู้ให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่มีทักษะในการสื่อสารที่ดี ใช้ภาษาได้ตรงกับกลุ่มนักท่องเที่ยว

3.3) ความต้องการของนักท่องเที่ยวได้จำแนกประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความเป็นได้มากและความเป็นไปได้น้อยที่จะมาท่องเที่ยวเชียงแสน และแบ่งความต้องการออกเป็น ความต้องการของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติในการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ความต้องการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวระดับความต้องการมากที่สุด คือเส้นทางท่องเที่ยวที่น่าสนใจและความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว ถัดมาระดับความต้องการมากคือรายละเอียดและข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ทางประวัติศาสตร์ และการแสดงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ในส่วนความต้องการเฉพาะของกลุ่มผู้สูงอายุระดับความต้องการมากที่สุดคือ ทางเดินที่ออกแบบมาเพื่อผู้สูงอายุในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ถัดมาคือ พื้นที่สำหรับผู้สูงอายุเช่น ที่นั่ง ที่จอดรถและห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ และเจ้าหน้าที่ที่คอยช่วยเหลือและบริการผู้สูงอายุ

5.1.2 ความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ศาสตร์จำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายในการให้ดูแลรักษาเพื่อทำนุบำรุงโบราณสถานดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงค่าเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสน จึงมีการศึกษาความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่มีความยินดีที่จะสนับสนุนหน่วยงานหรือกองทุนเข้ามาดูแลเพื่อที่จะทำการบูรณะและซ่อมแซมวัด / โบราณสถานให้มีสภาพที่ดีขึ้นและก่อประโยชน์ให้สังคม จำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวเลือกบริจาคมากที่สุดคือ 100 บาทต่อคนต่อครั้ง และเงินบริจาคต่อครั้งเฉลี่ย คือ 163.03 บาทต่อคนต่อครั้ง โดยสาเหตุที่ยินดีจะสนับสนุนหน่วยงานหรือกองทุน เพื่อที่จะซ่อมแซมและบูรณะวัด / โบราณสถาน อันดับแรก คือ เพื่อรักษาให้ลูกหลานในอนาคต รองลงมา คือ เพื่อช่วยเหลือโครงการให้การซ่อมแซมและบูรณะให้สำเร็จ และอันดับที่สาม คือ เพื่อเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และเมื่อได้เงินบริจาคแล้วเมื่อจัดความสำคัญในการนำไปทำนุบำรุงโบราณสถาน พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอันดับแรกคืออนุรักษ์สภาพพื้นที่ ถัดมาด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ของนักท่องเที่ยว และด้านการพัฒนาและบริการ

5.1.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

1) กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เมืองเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

จากการสำรวจพื้นที่ของอำเภอเชียงแสนและระดมความเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสนพบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์นั้น โดยเน้นไปที่การพัฒนา “เส้นทางการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย” ซึ่งไปตามการสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (ผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ที่ 1) และจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มสามารที่จะเพิ่มความหลากหลายของโปรแกรมการท่องเที่ยวได้ผ่าน “เรื่องเล่าเชิงประวัติศาสตร์ ตำนานและวีรบุรุษ” ของคนเชียงแสน ดังนั้นการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวจึงแบ่งออกเป็น 2 แนวทางคือ การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวผ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับตำนานและวีรบุรุษของคนเชียงแสน และการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวผ่านเรื่องประวัติศาสตร์ศิลป์

2) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิด “เรื่องเล่ามีชีวิต” เส้นทางการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 3 เส้นทาง

2.1) เส้นทางท่องเที่ยว “ตามรอยพญาแสนภู”

เส้นทางท่องเที่ยวนี้ นักท่องเที่ยวจะได้ชมวัดที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับพญาแสนภูและสมัยใกล้เคียงที่ชาวเชียงแสนรู้จักจากตำนาน นอกจากนี้ยังมีวัดที่ชาวเชียงแสนนับถือในความศักดิ์สิทธิ์ ได้ทำบุญไหว้พระตามวัดที่สำคัญในเมืองเชียงแสนอีกด้วย เส้นทางท่องเที่ยว “ตามรอยพญาแสนภู” ประกอบด้วย 9 วัด เชื่อมโยงประวัติศาสตร์เชียงแสน 3 ยุค ประกอบด้วย

- 1) ยุคอาณาจักรโยนกนาคนคร : วัดพระธาตุจอมกิติ 2) ยุคเวียงปรีक्षाและยุคท้าวเงินยาง : วัดพระธาตุผาเงา , วัดพระธาตุสองพี่น้อง , วัดพระธาตุดอยปู่เข้าหรือพระธาตุภูเข้า , วัดผ้าขาวบ้าน
- 3) ยุคอาณาจักรเชียงแสน : วัดป่าสัก , วัดพระธาตุเจดีย์หลวง , วัดปงสนุก, วัดพระเจ้าล้านทอง

2.2) เส้นทางท่องเที่ยว “เรียนรู้เชียงแสนในตำนาน”

เส้นทางท่องเที่ยวนี้ นักท่องเที่ยวจะได้ชมสถานที่ต่างๆที่ปรากฏในประวัติศาสตร์จากการบอกเล่าของคนเชียงแสน อันมีความเชื่อมโยงกับตำนานเวียงหนองล่อง ตำนานพระเจ้าล้านตื้อและเกาะดอนแท่นที่จมหายไปบริเวณแม่น้ำโขง รวมถึงวัดเก่าแก่ต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ 1) ล่องเรือเลาะริมฝั่งแม่น้ำโขงเพื่อดูบริเวณที่เป็นเกาะดอนแท่น 2) ศึกษาและท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้บริเวณเวียงหนองล่อง 3) ชมวัดและประกอบกิจกรรมทางศาสนาตามวัดโบราณ 9 วัด 4) ท่องเที่ยวและเรียนรู้วิถีชีวิต ศิลปะและวัฒนธรรมจากประวัติศาสตร์ชุมชนเมืองเชียงแสนที่สืบทอดมาถึงยุคปัจจุบัน

2.3) เส้นทางท่องเที่ยว “เที่ยวชมโบราณสถานล้านนา”

เส้นทางท่องเที่ยวที่จะแนะนำต่อไปนี้ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาประวัติศาสตร์และศิลปกรรมในเชิงลึกมากขึ้น และมีเวลาที่จะแวะชมโบราณสถานในจุดต่างๆ เพื่อให้เห็นวิวัฒนาการของศิลปกรรมที่เปลี่ยนไปในแต่ละยุคแต่ละสมัย ซึ่งมีบางจุดที่ตั้งอยู่นอกเมืองเชียงใหม่ แต่ก็ไม่ไกลจนเกินไปนัก และเส้นทางที่ผ่านนั้นก็ยังมีทัศนียภาพที่สวยงาม ได้ชมวิวทิวทัศน์รอบๆ เมืองเชียงใหม่ได้จึงเหมาะสำหรับผู้ที่มารถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ส่วนตัว แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น เส้นทางท่องเที่ยวนี้ก็เพียงอีกทางเลือกหนึ่งเท่านั้น สามารถปรับเปลี่ยนตามความสะดวกของนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะตัดวัดที่อยู่นอกเขตเมืองเนื่องจากอยู่ไกลเกินไปก็ได้ นอกจากนี้ โบราณสถานที่ไม่ได้แนะนำไว้ในที่นี้ แต่ตั้งอยู่ใกล้กันหรืออยู่ในเส้นทางที่ต้องผ่านอยู่แล้ว นักท่องเที่ยวก็สามารถแวะชมเพิ่มเติมได้เช่นกัน โดยหากเรียงตามประวัติศาสตร์ศิลป์ได้แก่ 1) พระธาตุดอยสุเทพ 2) วัดป่าสัก 3) วัดจอมหมอก 4) วัดอาทิตันแก้ว 5) วัดปงสนุก 6) วัดแสนเมืองมา 7) วัดหมื่นเชียงใหม่ 8) วัดเจดีย์หลวง และ 9) วัดผ้าขาวบ้าน

5.1.4 การพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในอำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการในการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในอำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่มีดังนี้

1) วิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวโดยจากพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง (ผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ที่ 1) พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ดังนั้นในการพัฒนาพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในอำเภอเชียงใหม่จึงเน้นการอบรมโดยใช้ภาษาอังกฤษ

2) การคัดเลือกกลุ่มคนในพื้นที่ที่จะทำเป็นกลุ่มแรกในการพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในอำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่และการถ่ายทอดองค์ความรู้ ซึ่งสำหรับการพัฒนาบุคลากรในอำเภอเชียงใหม่ มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาเด็กและเยาวชนในเชียงใหม่ โดยจัดการอบรม “ยุวมัคคุเทศก์” เพื่อเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่ให้เด็กและเยาวชน นอกจากจะสร้างจิตสำนึกแล้ว ยังถือว่าเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในอำเภอเชียงใหม่อีกด้วย ทั้งนี้เนื้อหาในการอบรมได้แก่ ความรู้ทั่วไป ประกอบด้วย ความรู้ด้านการบริการนักท่องเที่ยว ความรู้สำหรับภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และ ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ (ข้อมูลจากผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 3) ประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวกับกับการท่องเที่ยวในเส้นทางที่ 1 “ตามรอยพญาแสนภู” เส้นทางที่ 2 “เรียนรู้เชียงใหม่ในตำนาน” และเส้นทางที่ 3 “เที่ยวชมโบราณสถานล้านนา”

3) การสร้างกิจกรรมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกในการรักประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เมื่อเด็กและเยาวชนได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งความรู้ทั่วไปได้แก่ด้านการบริการนักท่องเที่ยว และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตลอดจนความรู้ด้านประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกในการรักประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ทางคณะผู้วิจัยร่วมกับทางเทศบาลเวียงเชียงใหม่ ได้จัดโครงการ “ประกวดสุนทรพจน์ ในเรื่อง เชียงแสนของฉัน” เพื่อคัดเลือกเด็กและเยาวชนไปเป็นตัวแทนของอำเภอเชียงใหม่ ในการบอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ในงานมหาสงกรานต์ของอำเภอเชียงใหม่ซึ่งถือว่าเป็นงานใหญ่ประจำอำเภอเชียงใหม่ ทั้งนี้ในการประกวด “ยุวมัคคุเทศก์” นอกจากเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมประกวดจะได้ประสบการณ์โดยการเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวด้านประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นแล้ว ผู้ชนะเลิศยังได้รับรางวัลจากทางอำเภอเชียงใหม่ โดยมีนายอำเภอเชียงใหม่เป็นผู้มอบรางวัล

4) การสร้างประสบการณ์และทักษะการถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์ ผ่าน “เทศกาลประเพณีและงานสำคัญประจำถิ่น” หลังจากได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์แล้วได้ทางเทศบาลตำบลเวียงเชียงใหม่ให้นักเรียนที่ได้ผ่านการอบรมในหลักสูตรยุวมัคคุเทศก์ เป็นตัวแทนในการบอกเล่าข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเชียงใหม่แก่คณะที่เข้ามาศึกษาดูงานในเมืองเชียงใหม่และเป็นตัวแทนแนะนำการสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงใหม่ในงานประเพณีของอำเภอเชียงใหม่

5.1.5 กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย

สำหรับกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย อยู่ภายใต้แนวคิดภายใต้แนวคิด “Joyful life and mind in Chiang Rai” (สุขกาย สุขใจ ในเชียงราย) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ ต้องการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด โดยที่นักท่องเที่ยวเหล่านั้นจะได้รับ ความสุขกายและใจเพิ่มขึ้น ดังนั้นกลยุทธ์การตลาดของท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่จึงอยู่ภายใต้แนวคิด “Joyful life and mind in Chiang Rai with Chaing Sean Ancient City” โดยที่ต้องการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเมื่อเที่ยวชมประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่คือนักท่องเที่ยวจะได้รับ “ความเพลิดเพลินกับความงดงาม ความสนุกสนานพร้อมสาระจากการเล่าเรื่องผ่าน และสัมผัสประสบการณ์จากการย้อนรอย” ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ของเมืองโบราณเชียงแสนนั้นจะเน้น “เรื่องเล่ามีความชีวิต” อันประกอบด้วยเรื่องเล่าตามประวัติศาสตร์ ตำนานและวีรบุรุษได้ 3 เส้นทางดังนี้ เส้นทางท่องเที่ยว “ตามรอยพญาแสนภู” ,เส้นทางท่องเที่ยว “เรียนรู้เชียงแสนในตำนาน”, เส้นทางท่องเที่ยว “เที่ยวชมโบราณสถานล้านนา” โดยนักท่องเที่ยวจะได้รับ ความ

ผลิตเพลินจากการได้ชมโบราณสถานที่สวยงาม และได้รับความสนุกสนานพร้อมทั้งสาระความรู้และเกร็ดทางประวัติศาสตร์จากการเล่าเรื่อง ผ่าน “ยูวี่คคฺเทศก์” ของเมืองเชียงใหม่ ตลอดจนได้รับสัมผัสประสบการณ์การเดินทาง ทางตามเรื่องราวที่บอกเล่าจากประวัติศาสตร์ศิลป์ในแต่ละยุคและการเดินทางตามตำนานที่บอกต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

ช่องทางการสื่อสาร สำหรับช่องทางที่ใช้บุคคล ได้แก่ การเน้นให้เกิด “การบอกเล่าปากต่อปาก” โดยจะใช้กลยุทธ์การสร้างความประทับใจและอยากที่จะกลับมาเที่ยวหรือบอกเล่าต่อไป สำหรับช่องทางที่ไม่ใช้บุคคลได้แก่

1) การทำโฆษณา (Advertising) จะเน้นเนื้อหาในเรื่องของประวัติศาสตร์ภายใต้แนวคิด “เรื่องเล่ามีความชีวิต” โดยเน้นเรื่องตำนานและวีรบุรุษของเมืองเชียงใหม่ คือ พญาแสนภู” ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งเมืองเชียงใหม่ และสร้างความเชื่อมโยงในช่วงยุคอาณาจักรประวัติศาสตร์ล้านนาของเชียงใหม่ เปรียบกับยุคประวัติศาสตร์ของอังกฤษ ฝรั่งเศส จีนและอินเดียให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาได้รู้สึกถึงความเชื่อมโยงระหว่างประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่และประวัติศาสตร์ของตนเอง ตลอดจนเทียบเคียงประวัติศาสตร์เชียงใหม่กับประวัติศาสตร์หรือเมืองสำคัญของประเทศไทย ได้แก่ สุโขทัย อยุธยา และเชียงใหม่ เป็นต้น

2) การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าผู้สูงอายุชาวต่างชาติ โดยการพัฒนาเว็บไซต์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงใหม่ โดยในเนื้อหาหาเว็บไซต์ประกอบด้วย ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่แล้ว ยังมีข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้สูงอายุชาวต่างชาติ และสามารถ Download คู่มือการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เชียงใหม่เพื่อทำมาศึกษา ก่อนที่จะเดินทางมายังเชียงใหม่ได้อีกด้วย

3) การจัดกิจกรรมพิเศษ (Special Events) ได้แนวคิดที่จะสอดแทรกการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์กับเทศกาลประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนเชียงใหม่ โดยมีการจัดทำปฏิทินประเพณีและวัฒนธรรมของเชียงใหม่ทั้ง 12 เดือน เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์เชียงใหม่แล้วยังสามารถเข้ามาสัมผัสงานประเพณีและวัฒนธรรม

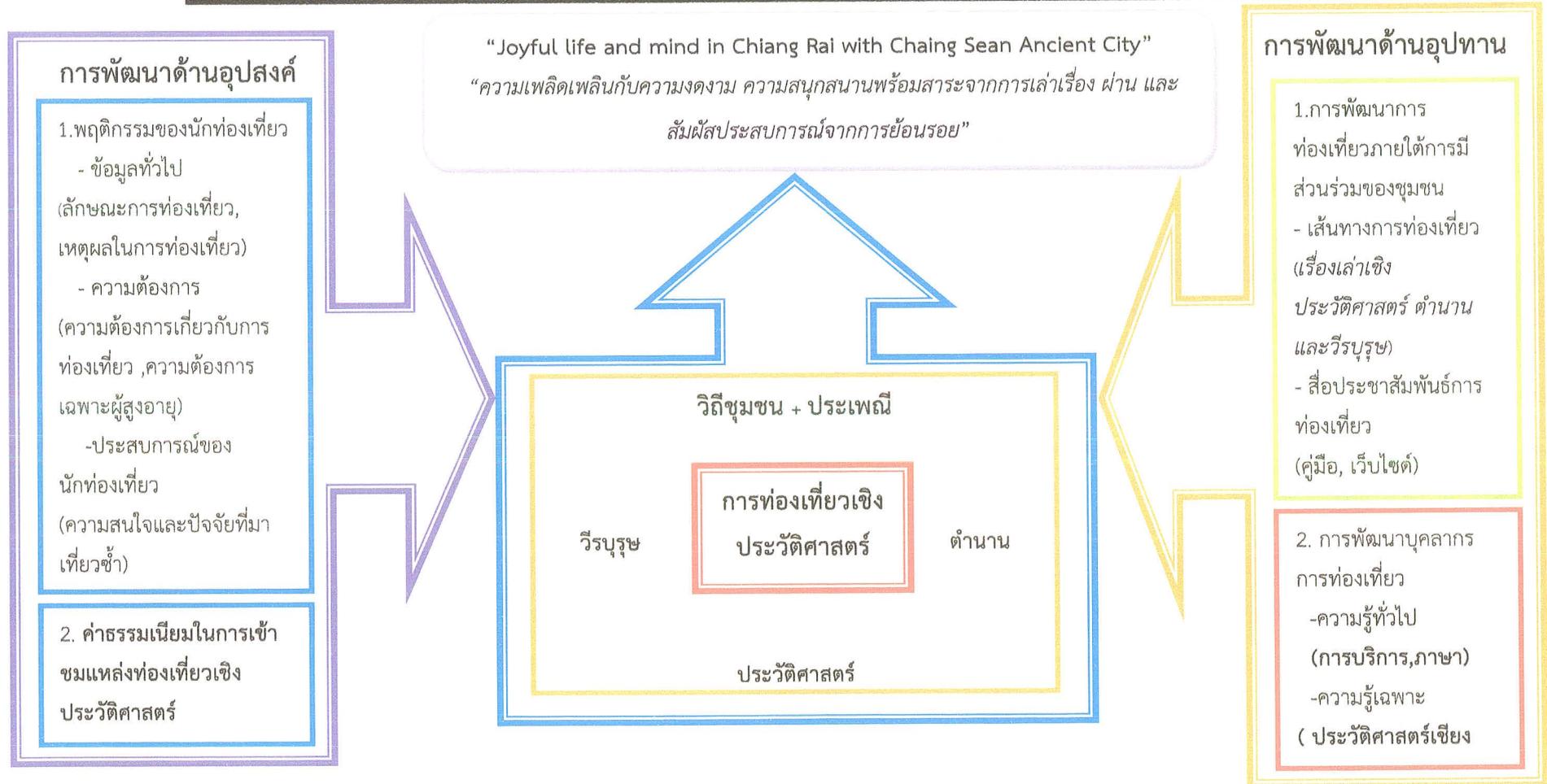
จากแนวคิดในการพัฒนามูลค่าเพิ่มของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติ โดยเน้นการพัฒนาทั้งในส่วนของ “อุปสงค์การท่องเที่ยว” ซึ่งมุ่งเน้นที่จะศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้อาศัยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนั้นอาศัยทั้ง

ประสบการณ์การท่องเที่ยวในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เคยท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เพื่อหาสิ่งที่นักท่องเที่ยวประทับใจและทำให้อยากกลับมาเที่ยวอื่น ตลอดจนหาความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยได้จำแนกประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความเป็นไปได้มากและความเป็นไปได้น้อยที่จะมาท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเชียงแสนเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญพัฒนาของผู้กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และมีศึกษาความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายเพื่อเป็นแนวทางในการปรับขึ้นค่าธรรมเนียมเข้าชมเพื่อนำรายได้ที่นั่นมาดูแลรักษาโบราณสถานในอำเภอเชียงต่อไป สำหรับ “อุปทานการท่องเที่ยว” ได้มีพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยเน้นไปที่การพัฒนา “เส้นทางการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย” ซึ่งไปตามการสำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (ผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ที่ 1) และแนวทางการเพิ่มความหลากหลายของโปรแกรมการท่องเที่ยวได้ผ่าน “เรื่องเล่าเชิงประวัติศาสตร์ ตำนานและวีรบุรุษ” ของคนเชียงแสน โดยเส้นทางการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น เส้นทางท่องเที่ยว “ตามรอยพญาแสนภู” เส้นทางท่องเที่ยว “เรียนรู้เชียงแสนในตำนาน” และเส้นทางท่องเที่ยว “เที่ยวชมโบราณสถานล้านนา” สำหรับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้รองรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย นั้นจะใช้กลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งเรียกว่า “ยุวมัคคุเทศก์” โดยกระบวนการพัฒนาเริ่มตั้งแต่การถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งความรู้ทั่วไปด้านการบริการ ด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร และความรู้เฉพาะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

จากการพัฒนาด้านอุปสงค์และอุปทานการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสนแล้วนำมากำหนดกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสน ภายใต้แนวคิด “Joyful life and mind in Chiang Rai with Chaiang Sean Ancient City” โดยที่ต้องการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเมื่อเที่ยวชมประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงแสนคือนักท่องเที่ยวจะได้รับ “ความเพลิดเพลินกับความงดงาม ความสนุกสนานพร้อมสาระจากการเล่าเรื่องผ่าน และสัมผัสประสบการณ์จากการย้อนรอย” โดยเน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินจากการได้ชมโบราณสถานที่สวยงาม และได้รับความสนุกสนานพร้อมทั้งสาระความรู้และเกร็ดทางประวัติศาสตร์จากการเล่าเรื่อง ผ่าน “ยุวมัคคุเทศก์” ของเมืองเชียงแสน

ตลอดจนได้รับสัมผัสประสบการณ์การเดินทางตามเรื่องราวที่บอกเล่าจากประวัติศาสตร์ศิลป์ในแต่ละยุคและการเดินทางตามตำนานที่บอกต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ทั้งนี้ภาพรวมของโครงการการพัฒนามูลค่าเพิ่มของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติ สามารถสังเคราะห์ได้ดังภาพที่ 5.1

การเพิ่มมูลค่าของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

ภาพที่ 5.1 สักราะห์จากผลการศึกษา

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนามูลค่าเพิ่มของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติ สามารถอภิปรายผลตามการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

5.2.1 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติ

1) ปัจจัยทางประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และนักท่องเที่ยวสูงอายุต่างชาติในกลุ่มอายุ 55-60 และมีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรป จากผลการศึกษาของลักษณะทางประชากรของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายนั้นมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของราณี อีสัยกุลและคณะ (2554) ที่ทำการศึกษากลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวยุโรปที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ทั้งนี้ได้มีการอธิบายสาเหตุที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้ชายเนื่องจากผู้หญิงคำนึงถึงความปลอดภัยมากกว่าชาย แต่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวเป็นกลุ่มอายุ 55-59 ปีนั้น (ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาในครั้งนี้) เพราะเป็นวัยที่พร้อมทั้งเวลาและทุนทรัพย์ และในบางคนอาจเกษียณในช่วงอายุ 55 ดังนั้นหลังจากเกษียณทำให้มีเวลามาก จึงมีโอกาสพักผ่อนและท่องเที่ยวไปยังที่ๆอยากไป และสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวมีการศึกษาสูง ราณี อีสัยกุลและคณะ (2554) ยังกล่าวว่าชาวยุโรปให้ความสำคัญกับการศึกษา และการแสวงหาความรู้และอนุมานได้ว่าผู้มีความรู้สูงจะมีมาตรฐานการครองชีพสูง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2) จากการศึกษาในครั้งนี้ได้มีการจำแนกนักท่องเที่ยวเคยไปท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์พบว่าสำหรับเหตุผลในการพิจารณาแหล่งที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะต้องลำดับแรกคือการคำนึงถึงเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์และทัศนียภาพที่สวยงาม และอากาศดี แต่สำหรับเหตุผลที่นักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดเชียงรายโดยทั่วไปจะคำนึงมีทัศนียภาพที่สวยงาม และอากาศดี และค่าครองชีพถูก ดังนั้นจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวเคยไปท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ให้ความสำคัญกับเรื่องราคาหรือค่าครองชีพเป็นอันดับรอง หากเทียบกับความเป็นเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยว

5.2.2 การพัฒนาบุคลากรและการพัฒนาสื่อเพื่อรับรองนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

1) สำหรับการพัฒนาบุคลากรเพื่อรับรองนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย นั้นจะใช้กลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งเรียกว่า “ยุวมัคคุเทศก์” เป็นผู้บอกเล่าเรื่องราวจากประวัติศาสตร์ศิลป์ในแต่ละยุคและเรื่องราวตามตำนานที่บอกต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของราณี อีสัยกุลและคณะ (2554)

ซึ่งได้ศึกษาการท่องเที่ยวที่ไร้ความรีบเร่งเพื่อสร้างการเรียนรู้ผ่านการสื่อความหมายสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวยุโรป พบว่าสื่อความหมายประเภทบุคคลมีความประสิทธิภาพและมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว และการที่ใช้คนในชุมชนอาทิ ผู้เกษียณอายุ หรือเยาวชนอาสาเป็นผู้บรรยายที่มีความภาคภูมิใจในทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยว จะสามารถถ่ายทอดและอธิบายถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นตนได้

2) จากผลการศึกษาและข้อเสนอแนะของราณี อธิชัยกุลและคณะ (2554) ที่กล่าวถึงการใช้สื่อความหมายประเภทไม่ใช่บุคคลนั้นมีประสิทธิภาพมากและมีความสัมพันธ์การเรียนรู้เช่นกัน และได้แนะนำให้มีการปรับปรุงคุณภาพของเว็บไซต์และหนังสือนำเที่ยวในเรื่องของภาพ แผนที่และให้จัดทำเว็บไซต์เฉพาะเรื่องของงานประเพณี ซึ่งจากข้อเสนอแนะดังกล่าวทางคณะผู้วิจัยนำมาส่วนหนึ่งในการจัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่ และจัดคู่มือการท่องเที่ยวที่มีการผนวกปฏิทินประเพณีของอำเภอเชียงใหม่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงประเพณีประจำถิ่นในแต่ละเดือน

5.2.3 การพัฒนาแผนการสื่อสารการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสนจังหวัดเชียงราย

จากการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสน ภายใต้แนวคิด “Joyful life and mind in Chiang Rai with Chaing Sean Ancient City” โดยที่ต้องการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเมื่อเที่ยวชมประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงแสนคือนักท่องเที่ยวจะได้รับ “ความเพลิดเพลินกับความงดงาม ความสนุกสนานพร้อมสาระจากการเล่าเรื่องผ่าน และสัมผัสประสบการณ์จากการย้อนรอย” โดยเน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินจากการได้ชมโบราณสถานที่สวยงาม และได้รับความสนุกสนานพร้อมทั้งสาระความรู้และเกร็ดทางประวัติศาสตร์จากการเล่าเรื่อง ผ่าน “ยูมัคคุเทศก์” ของเมืองเชียงแสน ตลอดจนได้รับสัมผัสประสบการณ์การเดินทางตามเรื่องราวที่บอกเล่าจากประวัติศาสตร์ศิลป์ในแต่ละยุคและการเดินทางตามตำนานที่บอกต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นนั้นสอดคล้องกับแผนการสื่อสารการตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยจากการศึกษาของ ประกายกาวิล ศรีจินดา(2555) พบว่าตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมาการกำหนดแผนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความชัดเจนคือ เน้นความน่าสนใจทั้งความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณีแบบไทย ที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งไม่ว่าต่างชาติใดได้พบเห็นต่างจะต้อง “ประทับใจความงดงามอันเป็นเอกลักษณ์” จนเป็นที่มาของคำว่า “Amazing Thailand”

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) หน่วยงานระดับชาติและระดับท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เพราะเป็นการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่ขายความเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของประเทศไทยที่มีมาช้านานแล้ว ทั้งนี้อาจจะมีการจัดทำสื่อโฆษณาจะเน้นเนื้อหาในเรื่องของประวัติศาสตร์ของประเทศไทยโดยเปรียบเทียบกับยุคประวัติศาสตร์ของต่างชาติเพื่อนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาได้รู้สึกถึงความเชื่อมโยง สำหรับแนวคิดการจัดทำสื่อโฆษณาของอำเภอเชียงแสนนั้นมีการจัดทำไว้เบื้องต้น คือเป็นภายใต้แนวคิด “เรื่องเล่ามีชีวิต” โดยเน้นเรื่องตำนานและวีรบุรุษของเมืองเชียงแสน คือ พญาแสนภู” ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งเมืองเชียงแสน และสร้างความเชื่อมโยงในช่วงยุคอาณาจักรประวัติศาสตร์ล้านนาของเชียงแสน ระหว่างประวัติศาสตร์ของเชียงแสนและเปรียบเทียบกับยุคประวัติศาสตร์ของอังกฤษ ฝรั่งเศส จีนและอินเดีย ตลอดจนเทียบเคียงประวัติศาสตร์เชียงแสนกับประวัติศาสตร์หรือเมืองสำคัญของประเทศไทย ได้แก่ สุโขทัย อโยธยา และเชียงใหม่ เป็นต้น

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสน ควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์แล้ว ยังเป็นการสร้างจิตสำนึกในการดูแลและรักษา ตลอดจนอยู่ร่วมกับโบราณสถานของเมืองเชียงแสนโดยไม่ทำลายและบุกรุก ทั้งนี้ในส่วนโครงการพัฒนาบุคลากรที่ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสนสามารถที่จะดำเนินงานต่อไปได้ เนื่องจากทางคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเริ่มต้นโครงการให้แล้วในปีแรกคือ โครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์ โครงการประกวดสุนทพจน์ในหัวข้อเรื่องเชียงแสนของฉัน และคัดเลือกตัวแทนเยาวชนไปเป็นตัวแทนแนะนำการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของเชียงแสนในงานประเพณีสงกรานต์เป็นต้น นอกจากนี้โครงการอบรมมััคคุเทศก์นั้นสามารถขยายไปสู่กลุ่มอื่นๆได้อีกด้วย เช่น คนเกษียณอายุในชุมชน เป็นต้น

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสน ควรมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทำการปรับปรุง เพิ่มเติมข้อมูลและการพัฒนาคุณภาพสื่อที่ไม่ใช่บุคคลที่ทางคณะวิจัยจัดทำไว้ให้ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ และคู่มือการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของอำเภอเชียงแสน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4) เนื่องจากการจัดงานมหาสงกรานต์ของอำเภอเชียงแสนมักจะเน้นความบันเทิงจึงไม่มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะการจัดงานประเพณีในเมืองประวัติศาสตร์ อาทิประเพณีลอยกระทง ที่จังหวัดสุโขทัย ดังนั้นควรจะสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับการจัดงานประเพณีของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเอามาท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสน

5) จากผลการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ ในส่วนความต้องการเฉพาะของผู้สูงอายุ แม้ว่าความต้องการลำดับแรกคือ ทางเดินที่ออกแบบมาเพื่อผู้สูงอายุในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ จะจัดทำไม่ได้เนื่องจากเป็นเขตโบราณสถาน แต่ทางคณะผู้วิจัยได้มีการรวบรวมข้อมูลลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้ผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางเดิน ห้องน้ำ ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปจัดทำเป็นป้ายสัญลักษณ์ให้แก่นักท่องเที่ยวได้ (ภาคผนวกที่ 4) และหน่วยงานระดับท้องถิ่นควรจะทำพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างไว้เฉพาะจุดได้แก่ พื้นที่สำหรับผู้สูงอายุเช่น ที่นั่ง ที่จอดรถและห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การหารูปแบบของการจัดทำผังเมืองที่เหมาะสมกับเชียงใหม่กับการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

2) การศึกษาและพัฒนาสื่อในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงประวัติของอำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย